

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Hoogerwerf: "Onze afgestudeerden vliegen de pan uit" Vervolg van pagina 15

Berwers, B.; Neumann, F.; Rijnja, R.

Citation

Berwers, B., Neumann, F., & Rijnja, R. (1986). Hoogerwerf: "Onze afgestudeerden vliegen de pan uit": Vervolg van pagina 15. *Bestuurskundige Berichten*, 1(2), 22-23. Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233009>

Version: Publisher's Version

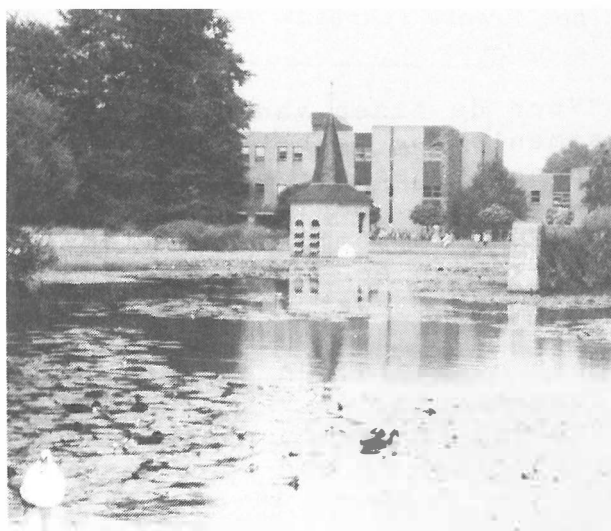
License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233009>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

HOGERWERF: "ONZE AFGESTUDEERDEN VLIEGEN DE PAN UIT"

vervolg van pagina 15

Duidt het hanteren van het rationele besluitvormingsmodel op een meer progressieve, veranderingsgezinde aanpak?

"Ik denk dat het er iets mee te maken heeft. De mensen, die kritisch zijn, die gebreken zien in de bestaande situatie, die streven naar het nieuwe, zullen gemakkelijker komen tot het woord 'doeleinden'. Conservatieven hebben niet zo'n behoefte aan het woord 'doel'; voor hen valt het doel samen met de bestaande situatie. Progressieven hebben het woord 'doel' wel nodig, want zij moeten uiteenzetten wat zij willen in afwijking van de bestaande situatie. Rosenthal heeft een definitie van 'beleid' waar het woord 'doel' niet in voorkomt. Ik vind dat een hele slechte definitie. Ik geloof dat mensen in de praktijk, die het over beleid hebben, altijd het woord 'doel' gebruiken. Het is een van de meest gebruikte woorden in de praktijk van de politiek en het openbaar bestuur."

Gaan de Twentse afgestudeerden wat meer rationeel te werk?

"Dat vermoed ik. Je ziet dat ze over de 'Zweckrationalität' van Weber hebben leren nadenken en ermee werken. Als een Twents student een analyse maakt van beleid of een beleidsprobleem, zal hij al vrij snel in termen van doeleinden en middelen gaan denken, maar dat is zeker niet een uitsluitende wijze van denken.

Dan weer zo'n typisch Rosenthaliaanse uitspraak: "Verder wordt in Twente heilig verklaard de effectiviteitsstudie ten aanzien van het openbaar bestuur." Ik denk zo, dat, als je het onderzoek in Nederland naar beleidseffectiviteit bekijkt, het zwaartepunt in Twente ligt. Maar dit onderzoek is maar een van de zwaartepunten binnen onze afdeling. Van al onze publicaties heeft slechts een klein deel betrekking op evaluatie, en dan gaat het ook nog niet alleen over de evaluatie van beleidseffecten, maar ook van het beleid zelf, de beleidstheorie die eraan ten grondslag ligt, beleidsprocessen en de beleidsorganisatie.

Het meest storend vind ik dan nog, dat de heer Rosenthal een kwalijke uitspraak over onze studenten doet. "De praktijk wijst uit, dan wel zal uitwijzen, dat dat soort mensen voor het openbaar bestuur maar een betrekkelijke gebruikswaarde heeft". Er zijn bij ons tot nu toe 180 mensen als drs. bestuurskunde afgestudeerd. Ik denk dat die een zeer behoorlijke kennis hebben van vele onderwerpen in de negen kernvakken en in nog wat andere vakken op het gebied van het openbaar bestuur. Onze afgestudeerden vliegen de pan uit, velen hebben al een baan voordat ze afgestudeerd zijn, het werkt zelfs vertragend op het studietempo, omdat ze dus in de laatste fase al

*"De honden blaffen,
de karavaan trekt verder"*

een baan pakken. De meesten hebben weinig moeite om een baan te vinden; een enkeling zit zonder baan, waarvoor zeer bijzondere factoren zijn aan te wijzen. Ook de stagiaires functioneren goed; we hebben inmiddels honderden stagiaires gehad. We hebben nog nooit een serieuze klacht ontvangen, noch over de stagiaires, noch over de afgestudeerden. Klachten in de zin dat de opleiding niet zou deugen zijn ons niet bekend, dus ik denk dat de heer Rosenthal deze opmerking toch wel volledig moet terugnemen.

Mijn advies aan de heer Rosenthal is: concentreer je op je eigen taak, die is zwaar genoeg. Dit soort zinloze aanvallen, karikaturen, verdachtmakingen, is schadelijk voor het vak, schadelijk voor de studenten, schadelijk voor de afgestudeerden. Landelijke samenwerking, dat is wat we nodig hebben!"

Hoe denkt u dat een eventuele samenwerking tussen Twente en de Randstad tot stand zou kunnen komen?

"In de eerste plaats door het achterwege laten van dit soort kinderachtige, laag-bij-de-grondse gekibbel. En voor de rest is er wel wat samenwerking; Rosenthal en ik werken bijvoorbeeld samen in een project voor de opleiding van politie-ambtenaren. Maar in de verenigingen, in de tijdschriften, in overlegorganen, op de congressen, moet je een mentaliteit tonen van: 'wij willen dit vak verder brengen, wij willen openheid voor elkaar, wel elkaar bekritisseren, maar geen hak zetten'. Daar ontbreekt het in Nederland nogal aan.

Ik heb op drie universiteiten gezeten, in Amsterdam, in Nijmegen en nu hier, en weet uit ervaring dat het moeilijk is een studie op te bouwen en gemakkelijk om hem weer af te breken. Dat geldt ook voor reputaties. De goede reputatie die we in Twente hebben is niet uit de lucht komen vallen. En daarom zeg ik maar: de honden blaffen, de karavaan trekt verder."

Evenals bij Rosenthal ook hier de slotvraag: hoe dient volgens u de ideale ambtenaar eruit te zien?

"Ik heb niet zoveel kritiek op wat Rosenthal daarover zegt. Dus conceptuele inzichten, probleemoplossend vermogen, managementkwaliteiten, public-service-orientation, dat vind ik niet zo gek. Ik zou er nog wel een paar dingen bij zeggen, voornamelijk dat wij hier in de opleiding nogal hechten aan de onderzoekshouding, ook voor hen die geen onderzoeker, maar ambtenaar worden. Die houding betekent: objectiviteit, systematiek, analyse en exactheid. Het zou in het openbaar bestuur wat meer zorgvuldig moeten toegaan, in termen van de wijze waarop men kennis verwerft en kennis verwerkt en gebruikt. En ook daarbij, en dat bedoelt Rosenthal wellicht met zijn 'public-service-orientation', een democratische houding. De ambtenaar is een dienaar van de burger, je moet als ambtenaar niet teveel bezig zijn met de interne bestuursproblemen, dat is de verleiding binnen grote ambtelijke apparaten. De ambtenaren moeten allemaal een schop onder hun derrièr krijgen en het veld in. Daarom is ook een goede communicatie belangrijk, je zoveel mogelijk weten uit te drukken in de taal van de burgers. Het gemiddelde beleidsstuk moet voor de gemiddelde belanghebbende burger te lezen zijn. Ambtenaren moeten leren behoorlijk nederlands te schrijven, daar ontbreekt het nogal eens aan, en vooral geen dikdoenerij. Ik weet ambtenaren die opzettelijk een stuk onbegrijpelijk maken voor de Kamer. Het cynisme is daar al ver gevorderd." ●